

Skriftlig høringsinnspill fra Norsk Skuespillerforbund

Høring: Statsbudsjettet 2026 (kapitler fordelt til helse- og omsorgskomiteen)

Innspillsdato: 30.10.2025

Høringssvar til Prop. 1 S Statsbudsjettet 2026, fra Norsk Skuespillerforbund

Norsk Skuespillerforbund (NSF) er en fagforening og interesseorganisasjon for profesjonelle skuespillere i Norge. NSF har en høy organisasjonsprosent, og organiserer langt de fleste profesjonelle skuespillere i landet. Vår medlemsmasse utgjør pr. i dag omkring 1600 medlemmer.

Kultur er helse, og kultur er omsorg! Kunst og kultur er både viktig for lykkenivået og livskvaliteten i et samfunn, og er trolig viktige faktorer til at de nordiske landene har høy livskvalitet. Aktiviteter som teater, musikk, dans, og visuell kunst fremmer fysisk og mentalt velvære, og kan redusere symptomer på depresjon, angst og stress.

Å oppleve ulike former for kulturelle uttrykk kan ha en positiv effekt på behandlingen av både lettere og tyngre psykiske lidelser, så vel som somatiske lidelser. Bruk av kultur som terapeutisk intervensjon er ofte billig, og har få, om noen, bivirkninger, hvilket gjør at dette kan være et kostnadseffektivt supplement til annen medisinsk behandling.

Kultur påvirker hjernen fysisk og kan bedre de kognitive evnene for både unge og eldre. Dessuten spiller kunst og kultur en rolle i å fremme sosial tilhørighet og integrering i samfunnet. Kulturell aktivitet styrker sosiale bånd og kan redusere følelser av isolasjon og fremmedgjøring. Kunst og kultur er med andre ord en avgjørende faktor for å ivareta og styrke folkehelsen.

Sykehusklovnene er en ideell stiftelse med 50 profesjonelle sykehusklovner som møter barn og unge i alderen 0-18 år, uavhengig av diagnose, og om de er innlagt på sykehus eller er i behandling hjemme. Sykehusklovnene har som formål å lete frem det friske i barnet, skape mestringsfølelse og tenne livsgnisten i en ellers krevende og utfordrende situasjon. I 2024 gjennomførte Sykehusklovnene 35 578 pasientmøter på sykehus, 523 hjemmebesøk for barn i palliative forløp og hadde over 1500 sykehusdager. Sykehusklovnene er til stede på 20 sykehus, i alle de 4 helseregionene. Sykehusklovnene har en kulturell og terapeutisk verdi, og er verdens beste reseptfrie medisin. Alle sykehusklovnene er utdannet skuespillere, med egen tilleggsutdanning i sykehusklovning.

I 2020 gjennomførte Oslo Universitetssykehus en kvalitetsstudie for å dokumentere effekten av samarbeidet mellom helsepersonell og sykehusklovner i medisinske prosedyrer. Studien ble ledet av Guro Grindheim, spesialist i anesthesiologi og overlege ved OUS. Studien viser at tilstedeværelsen til

Sykehusklovnene gir signifikant mindre bruke av tvang og beroligende midler. Forskning på latter som helsefrembringende og helbredende effekt er godt kjent. Resultater viser hvor avgjørende samspillet mellom kunstarten sykehusklovning og helsevesenet kan være for pasienten.

Sykehusklovnene bidrar direkte til bedre psykisk helse, velvære og livskvalitet for barn og unge, og er en viktig støttespiller for helsevesenet.

I OUS sine fagprosedyrer løftes viktigheten av den psykososiale ivaretagelsen av barn og unge gjennom mestring og avledning i forbindelse med krevende, smertefulle eller traumatiske medisinske prosedyrer frem. I OUS sin strategiplan for 2023 – 2026 understrekes målet om å være et holdefritt sykehus på barne- og ungdomsavdelingene. Resultater fra forskning på Sykehusklovnenes viktige tilstedeværelse i tverrfaglige helsemiljøer følger opp Helsepersonelloven §7 som omhandler helsetjenestens hjemler for bruk av tvang. FNs barnekonvensjon artikkel 3 om barnets beste som grunnleggende hensyn, sammen med FNs barnekonvensjon artikkel 12 om barnets rett til å bli hørt, samt grunnlovens § 104, setter strenge krav til helsepersonells vurdering av bruk av tvang.

Sykehusklovnenes tilstedeværelse er dokumentert at reduserer behovet for bruken av beroligende midler, og uønsket bruk av tvang, samtidig som medisinske prosedyrer løses raskere og bedre for pasienten. Sykehusklovnene bidrar også til mer effektiv bruk av helsepersonell.

Sykehusklovnene jobber i barnets perspektiv, samtidig som de også skaper etterlengtede pusterom for pårørende og søsken. Det kan være ekstremt belastende for en familie å være i en slik unntakssituasjon som sykdom er, og de pårørende beskriver hvordan Sykehusklovnene bidrar til sterkere selvfølelse som hjelper barna deres å hente fram friske krefter. Sykehusklovnene kan ikke forandre situasjonen, men de kan gjøre noe med opplevelsen, og slik kan et sykdomsforløp også bli preget av latter, smil og positive minner.

På denne bakgrunnen vil Norsk Skuespillerforbund fremme et forslag om at Stiftelsen Sykehusklovnene får en fast post på statsbudsjettet, slik at de får muligheten til å videreføre og styrke sitt viktige arbeid på sykehus rundt om i hele landet.

Norsk Skuespiller ber Stortinget:

- 1. Sikre midler til en tverrfaglig evaluering av praksis knyttet til hyppigheten av tvangsbruk, og påvirkende faktorer for å kunne redusere bruken av tvang.*
- 2. Sikre midler til tverrfaglig initiativ som styrker kunnskap, kompetanse og kvalitet i barnepalliasjonsarbeidet.*
- 3. Opprette en post på statsbudsjettet der Stiftelsen Sykehusklovnene bevilges midler for å sikre videreføring av stiftelsens viktige arbeid innen helsesektoren.*

For øvrig støtter Norsk Skuespillerforbund høringsinnspillet til Stiftelsen Sykehusklovnene.

Stortinget

Postboks 1700 Sentrum

0026 Oslo

Sentralbord: 23 31 30 50

Ansvarlig redaktør: Mona Mortensen Krane

Nettredaktør: Lars Henie Barstad